

JAAARREKENING 2019

STICHTING ATD VIERDE WERELD NEDERLAND

Mensenrechtenbeweging met de armsten

ATD VIERDE WERELD

Wij geloven in een wereld zonder armoede en uitsluiting

We geven een stem aan mensen die geen stem hebben. We zetten de kennis en de ervaring van de armsten in om samen de politiek en de samenleving te beïnvloeden.

Extreme armoede is een schending van de mensenrechten. Wij willen er voor zorgen dat iedereen deze mensenrechten krijgt.

De allerarmsten willen betrokken zijn bij de ontwikkeling, de uitvoering en de evaluatie van beleid voor een samenleving zonder uitsluiting. Hiervoor werken wij wereldwijd samen met alle mogelijke organisaties.

GOED DOEL

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland

Regentesseplein 13, 2562 EV Den Haag

Postbankrekening: NL27INGB000275.22.00

www.atd-vierdewereld.nl

JAARREKENING 2019

INHOUD

Bladzijde

BESTUURSVERSLAG OVER DE FINANCIËLE GANG VAN ZAKEN IN 2019	3
A Naam en zetel van de Stichting	3
B Het Algemeen Bestuur	3
C Uitgangspunten	4
D Activiteiten	8
E Personeel	12
F Algemene onderwerpen	13
G De exploitatie	14
H. De activa op de staat van bezittingen en schulden en het beleggingsbeleid	17
I. De passiva op de staat van bezittingen en schulden	18
J. Werkzaamheden van het bestuur	19
K. Vooruitzichten	20
L. Goedkeuring jaarrekening 2019	20
JAARREKENING 2019	
1.1 Balans	21
1.2 Staat van Baten en Lasten	22
1.2.1 Baten	22
1.2.2 Bestedingen aan doelstellingen	22
1.2.3 Kosten werving baten	22
1.2.4 Kosten beheer en administratie	22
1.3 Toelichting waarderingsgrondslagen	23
1.3.1 Algemeen	23
1.3.2 Balans	23
1.3.3 Grondslagen bepaling overschotten en tekorten	23
1.4 Toelichting op de balans	24
1.4.1.1 Immateriële Vaste Activa	24
1.4.1.2 Materiële Vaste Activa	24
1.4.1.3 Vorderingen	24
1.4.1.4A Beleggingen per fonds	25
1.4.1.4B Beleggingen per risicogroep	25
1.4.1.5 Liquide middelen	25
1.4.2.1 Reserves en fondsen	26
1.4.2.2 Kortlopende schulden	27
1.5 Toelichting op de Staat van Baten en Lasten	28
1.5.1 Baten uit eigen fondsenwerving	28
1.5.2 Giften met bestemming	28
1.5.3 Subsidies	28
1.5.4 Baten beleggingen	28
1.5.5 Overige baten	28
2.0 Nadere specificaties van de baten en lasten	39
3.0 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	30
4.0 Gebeurtenissen na balansdatum	30
5.0 Doel en aard van de activiteiten	30
Bijlage 1: Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming	31
Bijlage 2: Verantwoordingsverklaring	34
Bijlage 3: Jaarplanning 2020	36
Bijlage 4: Begroting 2020	39

A. Naam en zetel van de stichting

Op 14 november 1971 nam Joseph Wresinski (1917-1988), Fransman en priester en de grondlegger van de internationale beweging ATD Vierde Wereld, samen met een groep Nederlanders het initiatief om de 'Stichting ATD Vierde Wereld Nederland' op te richten. Haar prioriteit is aandacht voor, betrokkenheid bij en zeggenschap voor de armste en meest vergeten mensen en gezinnen in onze samenleving.

Stichting ATD Vierde Wereld Nederland is gevestigd in de gemeente Den Haag en staat ingeschreven in het stichtingenregister van de Kamer van Koophandel van Haaglanden, onder nummer 41151492. De stichting is bij beschikking d.d. 9 september 2008 door de Belastingdienst (wederom) aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (A.N.B.I.). Bij brief van 2 november 2006 werd de stichting door de Inspecteur van belastingen tevens aangemerkt als instelling van sociale of culturele aard en daarmee vrijgesteld van de heffing van omzetbelasting, een en ander op basis van artikel 11, eerste lid, letter f, van de Wet op de omzetbelasting 1968 (het betreft een vernieuwing van de erkenning van 1995).

De stichting is door het Centraal Bureau Fondsenwerving te Amsterdam, een onafhankelijke stichting die toezicht houdt op de inzameling van geld voor goede doelen (in het vervolg met CBF afgekort), sinds het jaar 2000 erkend als 'Keurmerkhouder'. Sinds 2012 beschikt Stichting ATD Vierde Wereld Nederland over het CBF-Certificaat van wat nu Erkend Goed Doel wordt genoemd.

B. Algemeen Bestuur

Conform het gestelde in artikel 5 van de statuten van de stichting bestaat het bestuur uit een door het bestuur te bepalen aantal van tenminste 5 en ten hoogste 15 leden. Alle leden zijn natuurlijke personen. Met uitzondering van de secretaris-generaal van de internationale beweging ATD Vierde Wereld, die ambtshalve lid is van het bestuur, worden bestuursleden door het bestuur benoemd voor de tijd van 3 jaar. Ieder jaar treedt een derde van het aantal zitting hebbende bestuursleden af overeenkomstig een volgorde van aantreden, welke wordt bepaald door de volgorde van benoeming.

Op 31 december 2019 had het bestuur de volgende samenstelling:

voorzitter:	vacature
secretaris:	mevr. drs. W.M.C. van Paassen aftredend in januari 2020
penningmeester:	dhr. drs. A.L.J. Flapper aftredend in juni 2021
leden:	dhr. mr. A.F.C.M. Redegeld aftredend in juni 2021
	mevr. M. P. van Rijn aftredend in juni 2022
	mevr. I.M.G. Pypaert-Perrin aftredend in juni 2021

Mevr. I.M.G. Pypaert-Perrin is als algemeen secretaris van de internationale beweging op grond van artikel 5, lid 3 van de statuten van de stichting sinds september 2012 ambtshalve lid van het bestuur van de stichting.

Tussen de bestuursleden bestaan geen nauwe familie- of daarmee vergelijkbare relaties. De bestuursleden vervullen geen nevenfuncties, die onverenigbaar zijn met hun bestuursfunctie en vervullen hun bestuurstaken onbezoldigd.

C. Uitgangspunten

“Ieder mens is een kans voor de mensheid.”

Joseph Wresinski, oprichter ATD Vierde Wereld

De Stichting ATD Vierde Wereld streeft naar de verwezenlijking van alle mensenrechten in hun ondeelbaarheid voor alle mensen. Zij wil naast de armsten staan en opkomen voor hun gelijkwaardigheid en de samenleving zodanig beïnvloeden, dat de rechten van de armsten worden onderkend, gerespecteerd en gerealiseerd.

De stichting baseert zich volgens haar statuten op de fundamentele uitgangspunten van de internationale beweging ATD Vierde Wereld en met name:

"Ieder mens als zodanig heeft een fundamentele en onvervreembare waarde die zijn menselijke waardigheid uitmaakt. Welke zijn leef- of denkwijze, maatschappelijke of economische positie, of afstamming ook moge zijn, ieder mens – en met name de arme mens – behoudt geheel deze wezenlijke waarde die hem op één lijn stelt met alle andere mensen. Deze waarde verleent een ieder hetzelfde onvervreembare recht in vrijheid te handelen voor zijn eigen welzijn en dat van anderen. Waar mensen gedoemd zijn in armoede te leven, worden de rechten van de mens geschonden. Zich verenigen om die rechten te doen eerbiedigen is een dure plicht."

De prioriteiten van de Internationale beweging ATD Vierde Wereld voor 2019-2024

In de wereld waarin we leven, zien we dat de situatie van de mensen en gezinnen in armoede heel moeilijk blijft, zowel de levensomstandigheden als de manier waarop zij behandeld worden. De Verenigde Naties stelt vast dat de honger in de wereld toeneemt. Armoede, klimaatveranderingen en conflicten leiden tot migratiestromen. De wereld organiseert zich opnieuw en sluit de armsten buiten. Grenzen worden gesloten tussen landen en barrières worden opgetrokken tussen wijken en gemeenschappen. Onverschilligheid en onwetendheid zijn een voedingsbodemp voor vooroordelen en angsten. Zij wakkeren discriminatie en een populistisch discours aan.

Tegelijkertijd komen overal ter wereld mensen in beweging, met burgerinitiatieven, om nieuwe denkrichtingen en alternatieven te zoeken. De campagne ‘Stop armoede’, geïnitieerd door ATD Vierde Wereld in 2017, heeft geleid tot vele initiatieven, geïnspireerd door respect voor de gelijkwaardigheid van alle mensen. Mensen weigeren anderen in de steek te laten en zoeken een gezamenlijke plek om te leven en werken. Jongeren uit verschillende milieus ontmoeten elkaar. Academics en mensen in armoede delen hun kennis en voegen het samen. Onderzoekers analyseren het gedachtegoed van Joseph Wresinski en jongeren hebben het ontdekt als inspiratiebron.

In 2015 heeft de internationale gemeenschap de ‘2030 Agenda’ aangenomen voor *Sustainable Development Goals* (Duurzame Ontwikkelingsdoelen). In deze Agenda naar 2030 staat het uitbannen van armoede – in alle vormen en overal – waarbij niemand wordt achtergelaten, centraal. De internationale beweging heeft veel geïnvesteerd om deze prioriteit te doen opnemen in deze nieuwe internationale agenda, waarin de landen een gezamenlijk plan hebben aangenomen voor de komende 15 jaar. Onze stem is gehoord, maar we weten dat *niemand achterlaten* een veeleisende ambitie is waarvoor ieders steun nodig is.

Voor de jaren 2019-2024 heeft de Internationale beweging ATD Vierde Wereld als haar belangrijkste koers en oriëntatie bepaald: ‘Niemand achterlaten.’

Niemand achterlaten of *Iedereen mee* is de oproep (die uiteindelijk ook in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN is opgenomen) van hen die zich elke dag verzetten tegen armoede

en die weigeren om de meest uitgeputte mensen in de steek te laten. Zij leren ons de voorwaarden voor duurzame vrede.

Voor ons wil *Niemand achterlaten* zeggen: de mensen bereiken die het meest uitgesloten zijn en verwaarloosd worden. Met hen willen we nauwe en vertrouwensrelaties opbouwen, een langdurige betrokkenheid aangaan en, zo zij dat wensen, hen een plek bieden binnen de Beweging. Dit is het fundament waardoor mensen in armoede hun schaamte kunnen overwinnen en zich veilig voelen om hun leven met anderen in handen te nemen. Dit is het houvast om samen te durven geloven in het slagen van onze projecten, zowel onze dagelijkse activiteiten als het einddoel het uitbannen van extreme armoede als noodlot. De beweging brengt dit al 60 jaar in praktijk. Zo verandert de sfeer in de wijken, ervaren bewoners samen solidariteit, trots en broederschap. Mensen weten zin te geven aan hun leven. Officiële instanties staan meer open voor dialoog en gaan hun manier van werken veranderen.

De Beweging ATD Vierde Wereld aanbieden...

- De Beweging aanbieden is ten eerste ons voorstellen aan wie we tegenkomen. We moeten leren te zeggen wie we zijn en waar we voor staan.
- De Beweging aanbieden is mensen aanbieden om deel uit te maken van een volk in beweging.
- Het gaat erom een transitie voor te stellen van de schaamte om arm te zijn naar de trots om deel uit te maken van een beweging tegen armoede.
- De Beweging aanbieden betekent aan mensen in armoede aanbieden deel uit te maken van een strijd waarin zij nodig zijn. Zij hebben de ervaring die hen deskundigen maakt op dit terrein.

Aan iedereen – families en individuen – stellen we voor zich aan te sluiten bij deze strijd, op allerlei manieren: door ontmoetingen, vieringen, acties van de Beweging, etc. Alles is mogelijk. “Wij zijn een volk dat de strijd is aangegaan”, zegt Marie Jahrling, activist van ATD Vierde Wereld.

Bij deze koers horen vier prioriteiten, waar, afhankelijk van de situatie en context, groepen van ATD Vierde Wereld overal, ook in Nederland, de nodige aandacht aan schenken en zo mogelijk uitvoering geven.

1 – De intelligentie en kennis van iedereen gebruiken om samen een antwoord te zoeken voor de uitdagingen die zich op wereldniveau voordoen.

Geconfronteerd met uitdagingen zoals nooit tevoren, heeft de mensheid behoefte aan de intelligentie van iedereen om samen op weg te gaan naar een samenleving zonder uitsluiting, zonder de macht van de één over de ander en zonder de uitputting van de natuurlijke rijkdommen van de aarde.

Onze middelen hiervoor zijn volksuniversiteiten, forumbijeenkomsten, landelijke en lokale werkgroepen, waar mensen die schrijnende armoede ervaren, samen met anderen ontdekken dat ze kennis hebben die een weerklank vindt bij anderen en die mensen kan mobiliseren.

Steeds meer doet de beweging daarvoor een beroep op de door ATD Vierde Wereld ontwikkelde methodiek van ‘kruisbestuiving’, in het Engels *Merging of Knowledge*. De afgelopen jaren is daar internationaal steeds meer ervaring mee op gedaan, zoals bij: de evaluatie van de impact van de Millennium-doelstellingen, het participatief onderzoek: ‘Armoede is geweld, de stilte breken, op zoek gaan naar vrede’; het onderzoek/actieplan: ‘Op zoek naar onze geschiedenis voor de toekomst van onze kinderen’ in Zwitserland en het internationaal onderzoek naar de verborgen dimensies van de armoede.

Voor wat ATD Vierde Wereld Nederland betreft, willen we:

- Experimenten uitvoeren met de methodiek van de *Merging of Knowledge* en het bijbehorende werkmateriaal in verschillende talen beschikbaar stellen.
- Ons vertrouwd maken met de materie en de resultaten van het onderzoek naar de dimensies van de armoede, en deze met onze actieve leden in Nederland verder verdiepen en verspreiden (zie blad Vierde Wereld van september 2019).

2 – Actie voor onderwijs dat de talenten van ieder individu benut.

De *Sustainable Development Goals* staan voor kwalitatief goed onderwijs voor iedereen. Deze ambitie komt overeen met de verlangens van de gezinnen die het meest getroffen worden door armoede in de hele wereld. Het gaat om kinderen die geen toegang hebben tot school of die worden uitgesloten van school voordat zij een basisleesniveau hebben bereikt. Ze willen dat hun kinderen en jongeren toegang hebben tot kennis, hun potenties ontwikkelen en de middelen hebben om mee te doen met het bouwen aan de toekomst.

De laatste jaren is het accent gelegd op de kwaliteit van onze eigen acties (jonge kinderen, straatbibliotheken, creatieve ateliers, vormingscycli voor sociale en culturele bemiddeling, enz.) of in de partnerschappen met de actoren of denkers uit de onderwijswereld. Het internationaal seminar 'Iedereen kan leren als ...' heeft ons in staat gesteld om de grote lijnen voor acties uit te zetten, om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van de gezinnen.

In de komende jaren zal de internationale beweging de straatbibliotheken en andere informele educatieve activiteiten verder ontwikkelen, ontmoetingsplaatsen creëren, studieprojecten opzetten en trainingtools ontwikkelen.

De actie in Nederland zal hierbij aansluiten:

- De kennis in kaart brengen die in het gezin en in de gemeenschap aan kinderen wordt doorgegeven en bekijken hoe dit de kennis kan aanvullen die wordt overgebracht op school.
- De ouders doen erkennen als onmisbare actoren en partners voor het succes van het onderwijs van hun kinderen.
- Bruggen bouwen tussen gezinnen, gemeenschappen en scholen om het recht op kwalitatief goed onderwijs in de praktijk te brengen.
- Samenwerking tussen leerlingen stimuleren in plaats van competitie aan te wakkeren. Samen opkomen tegen discriminatie. Vriendschap promoten via de activiteiten van het Tapori kindernetwerk van ATD Vierde Wereld.
- Onszelf en de begeleiders van onze activiteiten trainen.
- Onze ervaringen en successen delen.

3 – Een economie voorstaan die respect heeft voor mens en aarde

De inspanningen van mensen in extreme armoede blijven vaak onzichtbaar voor anderen. Sommigen worden in een positie gedwongen waarin zij beschouwd worden als nutteloos en inactief. Anderen ondergaan een concurrentiestrijd met werkende armen, nog anderen doen uitputtend werk dat hen niet eens in staat stelt om in het levensonderhoud van hun gezin te voorzien. Een mondiale context van klimaatverandering, van roofbouw en privatisering van gemeenschappelijke grondstoffen en goederen die de natuur uitputten, vernietigt onze leefomgeving en verslechtert de relaties tussen mensen.

De beweging ATD Vierde Wereld staat in contact met mensen in extreme armoede die op allerlei manieren buitengesloten worden van zinvolle sociale en economische activiteiten. Als antwoord op die uitsluiting heeft ze op verschillende plaatsen in de wereld economische en gemeenschapsprojecten opgezet (sanitaire voorzieningen in een buurtgemeenschap in Madagascar, het spaarproject ‘Sulong’ in de Filipijnen, “Gebieden zonder langdurig werklozen” in Frankrijk, etc.).

In Nederland worden ook mensen met de minste opleidingen hoe langer hoe meer van een normale werksituatie verdrongen. Ze worden vaak in situaties geplaatst die dicht tegen gedwongen arbeid aanliggen en mogen zich ook niet voor anderen, burens, familieleden of vrienden nuttig maken. Mogelijkheden tot onderlinge samenhang zijn hen praktisch verboden.

In Nederland zien wij de volgende aandachtspunten:

- Een betere kennis vergaren van initiatieven van mensen in grote armoede om voor hun gezin te kunnen zorgen, om hun omgeving te beschermen en om de inspanningen van de samenleving te ondersteunen.
- Onze kennis en kunde op het vlak van acties voor een humane en solidaire economie delen. Ontmoetingen organiseren en bondgenootschappen met partnerorganisaties sluiten om onze initiatieven in perspectief te plaatsen en van hun initiatieven te leren.

4 – De Beweging uitbouwen in het licht van duurzaam engagement

Binnen ATD willen we ons blijven inzetten om het gedachtegoed van Joseph Wresinski uit te diepen en uit te dragen. Zijn nalatenschap kan ons kracht en inzichten geven om ons samen in te zetten om schrijnende armoede uit te bannen. We willen anderen gelegenheid te geven om deze figuur, waarin mensen in armoede zich kunnen herkennen, beter te leren kennen. Tijdens het internationaal colloquium ‘*Opnieuw nadenken over onze wereld vanuit het perspectief van armoede*’, met Joseph Wresinski” in Cerisy-la-Salle, hebben academici uit verschillende disciplines en leden van de Beweging de actualiteit van het denken van Joseph Wresinski bevestigd.

In Nederland willen we hierop voortbouwen.

- Het gedachtegoed van Joseph Wresinski verder verspreiden, uitdiepen en delen, zoals dit onder andere in 2019 in nummer 30 van Vierde Wereld Verkenningen is gebeurd.
- Netwerken van nieuwe vrienden (sympathisanten) creëren en op zoek gaan naar nieuwe donateurs.
- Jongeren die op zoek zijn naar een ideaal en een concrete engagement, aanspreken om zich aan te sluiten bij al degenen die zich inzetten tegen schrijnende armoede.
- Inspanningen doen om nieuwe vrijwilligers welkom te heten en te trainen.
- Mensen, van alle milieus uitnodigen, om zich actief in te zetten binnen de beweging
- Actieve leden van de Beweging mogelijkheden bieden om de inzet van andere leden elders in de wereld te ontdekken, in het bijzonder via nationale, Europese en internationale ontmoetingen.

D. Activiteiten in Nederland

De activiteiten van ATD Vierde Wereld vinden voornamelijk in Nederland plaats. De stichting werkt echter nauw samen met andere organisaties van ATD Vierde Wereld in de wereld, vooral in de Europese regio waar een *Team Europa* de coördinatie verzorgt. Hetgeen wij in Nederland leren en ondernemen wordt door onze afgevaardigden op Europees niveau binnen de Europese Unie en de

Raad van Europa ingebracht. Daarnaast werken teams van ATD Vierde Wereld samen met internationale organisaties zoals de VN (ECOSOC), UNICEF, UNESCO, IAO, het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank

De beweging wordt gedragen door haar actieve leden. Dit zijn:

* **Mensen die armoede in hun leven meemaken.** Zij zijn de eersten die dagelijks tegen armoede en voor een menswaardig bestaan strijden. Zij ondervinden waar het in onze democratische samenleving aan schort. De beweging nodigt hen uit en ondersteunt hen om hun ervaringskennis met anderen te delen en zo bondgenoten te ontmoeten en te zoeken. Waar mogelijk werken deze "ervaringsdeskundigen" actief mee in de beweging en nemen actief deel aan lokale groepen, landelijke werkgroepen en andere activiteiten.

* **Het internationale vrijwilligers** verenigt mannen en vrouwen (429 wereldwijd) van verschillende nationaliteiten, uit alle milieus, uit allerlei beroepsgroepen en met uiteenlopende levensbeschouwingen. Vrijwilligers zetten, als vaste medewerkers van ATD Vierde Wereld, hun ervaring, kennis en bevoegdheid in om voor langere tijd of hun leven lang extreme armoede op te heffen. Ze ontvangen hiervoor, ongeacht hun opleidingsniveau, anciënniteit of verantwoordelijkheid in de organisatie, hetzelfde loon (in Nederland het minimumloon). Zij staan garant voor de doelstellingen van de beweging, in het bijzonder voor de trouw en prioriteit aan de allerarmsten.

* **Medestanders** oftewel de *bruggenbouwers* tussen de samenleving en de mensen die door de maatschappij worden uitgesloten. Op school, op de werkplek, in de kerk, vereniging of politieke partij: daar waar medestanders in hun dagelijks leven actief zijn, laten ze de stem van de armsten horen en helpen zo om de samenleving van binnenuit te veranderen. Velen zetten eveneens, op vrijwillige basis, hun vaardigheden in bij activiteiten van de Beweging (workshops, administratieve en organisatorische medewerking) of staan gezinnen in armoede terzijde en worden door hen geïnspireerd.

1. Lokale groepen

Binnen ATD Vierde Wereld werken mensen samen in een aantal lokale en nationale groepen. Op plekken waar geen groep is, zoeken de mensen andere verwante groeperingen en initiatieven in hun omgeving. Daarnaast bezoeken de vrijwilligers en andere actieve leden de mensen regelmatig thuis op. En in deze tijd zijn moderne communicatievormen, zoals mobiele telefoons en communicatie-Aps van belang voor het onderling contact. Ook via de sociale media weten de gezinnen van de Vierde Wereld elkaar en andere leden te vinden.

Nu volgt een kort overzicht van de activiteiten van de verschillende lokale groepen :

a) Amersfoort

In 2019 heeft de groep een training "Schrijven vanuit het hart" georganiseerd: Er zijn een aantal creatieve schrijfwerkshops gehouden met als doel om de creativiteit van de deelnemers te ontplooiën en ATD Vierde Wereld bekender te maken. De volgende thema's zijn behandeld : "Wie is je held?", "De schoenen", "met de Vierde Wereld vechten voor de mensenrechten". De deelnemers hebben ook stukjes geschreven geïnspireerd door korte teksten over de jeugd van Joseph Wresinski.

Tegelijkertijd hebben de deelnemers verschillende schrijftechnieken geoefend: de dialoogvorm, schrijven vanuit een herinnering, zich verplaatsen in een voorwerp om een verhaal te schrijven, gedichten schrijven, etc. Het project werd financieel gesteund door *IndeBuurt033*.

In hun evaluatie zeggen de deelnemers wat het hen heeft gebracht: Ten eerste, het belang om sociale contacten en een fijne groep te ervaren. "Als ik aan de schrijfworkshop denk dan denk ik aan de gezelligheid." , "Als ik aan de schrijfworkshop denk, dan komen allerlei gedachten naar boven: bijvoorbeeld nieuwe mensen leren kennen."

De deelnemers gaven ook hun indruk over de nieuwe manieren van schrijven die zij geleerd hebben: "Het leukste wat wij gedaan hebben is de techniek van dat wij niet moesten letten op ons schrijven."

“De oefening die als eerste in mijn herinnering komt is: ‘schoenen kopen’, en het thema aan de hand van mooie foto’s. Je kon je verdiepen in het leven van mensen met een kleine beurs.”

Dank zij de schrijfworkshops leerden de deelnemers waar de Beweging ATD Vierde Wereld voor staat en wie de Joseph Wresinski, oprichter van ATD Vierde Wereld, is: *“Het onderwerp dat mij bijgebleven is, is het verhaal van Joseph Wresinski.” “Ik heb voor het eerst vanuit mijn gevoel geschreven en ik ben meer te weten gekomen van ATD Vierde Wereld en ik ben hen gaan waarderen voor hun rol in de maatschappij.”*

Twee deelnemers uit Apeldoorn zijn zo enthousiast geraakt dat ze besloten hebben om ter plaatse een reeks schrijfworkshops te organiseren en op deze manier nieuwe mensen te bereiken.

b. Breda

In Breda werkt ATD Vierde Wereld al enige jaren samen met het Annahuis. Het Annahuis heeft tot doel een ontmoetingsplaats te bieden aan mensen die in een sociaal maatschappelijk kwetsbare positie verkeren, en om hen te helpen hun eigen krachten en talenten te ontwikkelen, zodat hun menselijke waardigheid gestalte kan krijgen. Een ervaringsdeskundige uit Breda die zelf spookburger is geweest, blijft mensen zoeken die dezelfde ervaring kennen. Twee mensen uit Breda nemen deel aan de werkgroep ‘Bestaansrecht’. In 2019, hebben ze op lokaal niveau het onderwerp “bestaansrecht” onder aandacht gebracht.

c. Den Haag - Zoetermeer

In Den Haag, op het Landelijk Centrum, hebben actieve leden een “huiskamerproject” gestart. Het doel van dit project is de armste mensen te bereiken en met hen het project op te bouwen. Een ander doel is het Landelijk Centrum laagdrempelig maken voor mensen uit de wijk. Op die manier hopen mensen van dit project ook meer mensen te leren kennen en ook contacten te kunnen leggen met andere organisaties uit de wijk. Actieve leden uit Zoetermeer nemen deel aan het huiskamerproject. De groep heeft twee filmavonden georganiseerd en een dialoogavond over het thema armoede en schulden, in samenwerking met Africa Life.

d. Emmen en omgeving

De lokale groep in Emmen bestaat uit mensen uit Hollandsche Veld, Coevorden, Nieuw Amsterdam en Emmen die regelmatig bij elkaar komen. Ze hebben gewerkt aan een notitie over het thema “schulden”, en over “het recht op gezinsleven”. In 2019 hebben vier leden van de groep deelgenomen aan een provinciaal onderzoek over generatie-armoede”.

e. Oss

Naast activiteiten om de ervaring van de Beweging met anderen te delen door o.a. vertegenwoordiging in de *Adviesraad Sociaal Domein Oss* en in het platform *Met Elkaar Oss tegen Armoede*, blijft de groep Oss focus houden op het recht op gezinsleven voor de armste gezinnen. Vanuit deze invalshoek gaat de medestander in Oss naar andere plekken waar mensen in armoede bijeenkomen en streeft zij ernaar ouders te ontmoeten van wie de kinderen uit huis geplaatst zijn. De uithuisplaatsing van de kinderen vanwege armoede blijft helaas een aandachtspunt in Nederland. Een lokale subsidie van de Gemeente Oss ondersteunt dit project. In Oss is de invloed van ATD Vierde Wereld steeds sterker in de Advies Raad Sociaal Domein. En dankzij ATD Vierde Wereld is het onderwerp “bestaansrecht” op het agenda gezet.

f. Utrecht

Het Ubuntuhuis in Utrecht wil, naast het organiseren van praktische en ontspannende activiteiten, de inzichten en ervaringen van mensen in armoede verzamelen en verdiepen. Het Ubuntuhuis probeert een kleinschalige lokale beweging op gang te brengen van mensen die voor zichzelf en voor elkaar opkomen. Zij ontwikkelen samen een bredere visie dan alleen het overleven van hun eigen situatie, zodat zij elkaar kracht kunnen geven. Via het netwerk van het Ubuntu Huis worden veel mensen bereikt die uit landen in Afrika komen. In 2019 heeft een ervaringsdeskundige uit Utrecht

Forumtheater workshops geïnitieerd. Dankzij het fonds “Wij doen mee” zijn er twee voorstellingen georganiseerd, één op 14 september op de boerderij 't Zwervel en een andere op 17 oktober, in samenwerking met StadLAB033, in Amersfoort.

g. Zwolle

In Zwolle blijft de Joseph Wresinski Stichting heel actief. Ze hebben er een vaste plek waar ze kunnen repeteren.

Een leesgroep komt een keer per maand bij elkaar om samen een boek te lezen en te verdiepen. In 2019 heeft de groep het boek van Ingrid Hutter, “*het geheim van een nieuwe wereld*” gelezen.

h. Zuid Limburg

De lokale groep Zuid-Limburg komt één keer per week bij elkaar in een *huiskamer*. Zo'n *huiskamer* is een plek van ontmoeting en creativiteit. Een plek waar ze samen de vragen voorbereiden voor het landelijke forum, waar er naar elkaar geluisterd wordt en waar je kan leren het woord te nemen. De *huiskamer* is ook een plek van waaruit actie ondernomen wordt, door het organiseren van de ‘Werelddag van verzet tegen extreme armoede en uitsluiting’ op 17 oktober, en door het voorbereiden van de deelname aan vergaderingen en alliantiedagen die worden georganiseerd door *Stichting de Pijler*, een organisatie die aandacht vraagt voor armoedebestrijding op provinciaal niveau.

2. Activiteiten op landelijk niveau

Voor 2019 was besloten dat het landelijk coördinatieteam de prioriteit zou geven aan ondersteuning van de lokale groepen. Daarmee had het team meer tijd om op lokaal niveau de leden te bezoeken en de groepen bij hun initiatieven te ondersteunen.

Zo heeft het team de organisatie van het project “huiskamer” en de dialoogbijeenkomsten in Den Haag bevorderd.

Verder is de lokale groep Emmen regelmatig bezocht en beter ondersteund. De reeks schrijfworkshops in Amersfoort en ook het forumtheater in Utrecht zijn andere resultaten. Een positieve ontwikkeling.

Toch is de behoefte blijven bestaan om elkaar op landelijk niveau te kunnen ontmoeten. Leden van de Beweging misten de forumdagen en de komst op de boerderij, hun thuisbasis. Daarom is de ontmoetingsdag, tevens forumdag, in september op de boerderij 't Zwervel georganiseerd.

Daarnaast zijn er twee landelijke themawerkgroepen aan de slag gegaan. In deze werkgroepen gaat het erom – uitgaande van de armste burgers – gezamenlijke kennis, inzet en actie op te bouwen. De gekozen thema's moeten helpen voorstellen te doen tot verandering van beleid en praktijken in de maatschappij die negatief uitwerken voor mensen die schrijnende armoede kennen.

a) Werkgroep Bestaansrecht.

Dit thema betreft mensen die zich niet kunnen inschrijven in de Basis Registratie Personen. Met haar samenwerkingspartners doet ATD Vierde Wereld onderzoek naar het concept van spookburgerschap. Volgens de beeldvorming van de Nederlandse overheid betreft dit hoofdzakelijk een groep van Nederlanders die onderduiken om deurwaarders te vermijden of die onwettige of criminele activiteiten willen verbergen. Die groep wil zich enkel inschrijven op een briefadres óf meldt zich helemaal niet voor inschrijving. Er is veel aandacht voor deze vorm van fraude en de bestrijding hiervan.

Maar ATD Vierde Wereld kent echter veel gezinnen en jongeren die ook spookburger zijn, maar ongewild en zonder frauduleuze bedoelingen. Door de grote nadruk op fraudebestrijding blijven deze mensen vaak van hulp verstoken en wordt hun situatie van armoede niet verholpen, maar juist verergerd. ATD Vierde Wereld heeft overwogen om het Nederlandse beleid te laten toetsen aan de artikelen van het Europees Sociaal Handvest. Het probleem van de “spookburgers” heeft begin 2019 ook landelijk aandacht gekregen (Monitor) en daarom heeft de verantwoordelijke minister zijn beleid

ten aanzien van de BRP moeten aanpassen en een wetswijziging ingevoerd. Gezien die verandering landelijk, heeft de groep bestaansrecht ervoor gekozen om op lokaal niveau (in Breda en de omgeving van Den Haag) te bekijken hoe de wetgeving daar wordt toegepast. Zo kon een echtpaar dat naar een camping was uitgeweken, geholpen worden om uit de ambtelijke molen te geraken en ingeschreven te worden en een woning te krijgen.

b) Werkgroep ‘Recht op gezinsleven’.

De deelnemers komen uit Amsterdam, Apeldoorn, Oss, Zuid-Limburg, Oost-Drenthe, Den Haag, Zoetermeer, Breda, Wijhe, Zwolle. De coördinatiegroep bestaat uit drie personen die eens in de maand bij elkaar komen. Het aantal deelnemers is dit jaar gegroeid. De werkgroep functioneert via lokale groepen en individuele gesprekken. Op de forumbijeenkomst (40 deelnemers) op 14 december op 't Zwervel in Wijhe (Ov.) is een balans opgemaakt.

Bij de gesprekken kwamen steeds meer aspecten van dit recht aan bod. Aanvankelijk ging het vooral over uithuisplaatsing van kinderen uit arme gezinnen. Dit jaar werden andere onderwerpen aangeroerd. Zoals echtscheidingen omdat de trauma's te groot werden, of jongeren die het huis verlieten, of de effecten van de kostendelersnorm. Er was ook een zoon die na zijn uithuisplaatsing bij drie verschillende pleeggezinnen, zijn ouders niet meer kon verdragen. Ook schulden die zich opstapelen vanwege onmogelijke eisen van overheden en bewindvoerders spelen een rol.

In de werkgroep wordt steeds duidelijker hoe tegenwoordig het gezinsleven van de armsten door veel problemen onder druk staat en zelfs uit elkaar geslagen wordt. Het functioneren van jeugdzorg is problematisch.

In november 2019 heeft de internationale beweging een “Werkgroep Families” in het leven geroepen, waaraan ook leden van de werkgroep “recht op gezinsleven” deelnemen. De Werkgroep Families bereidt een belangrijke internationale conferentie voor.

Enkele uitspraken van de deelnemers:

“Wij werden vroeger uit huis geplaatst vanwege geweld door onze vader. Maar in het tehuis werden we mishandeld door de groepsleiding. Waarom werden onze moeder en wij kinderen gestraft? Onze vader had verplicht therapie moeten krijgen.”

“We werden in verschillende tehuizen geplaatst. Daardoor kenden we onze eigen broers en zussen niet meer, en kregen we later ruzies.” “Dat gebeurt nou nog. Onze kinderen kwamen in verschillende pleeggezinnen terecht”.

“Als je van de bewindvoerder maar 40 euro in de week krijgt, kun je nooit cadeautjes voor de verjaardagen van de kleinkinderen kopen. Dat gaf ruzies. Je schaamt je dan voor je eigen familie.”

“We zouden als ouders dezelfde rechten moeten hebben als onze kinderen.” “De ouders moeten als gelijkwaardige gesprekspartners behandeld worden door de jeugdzorg.”

De werkgroep is bezig met een publicatie die voor 2020 is gepland. In die tekst wordt niet alleen het verband tussen grote armoede en het uiteenslaan van de families besproken, maar worden ook aanbevelingen gedaan op basis van de gesprekken tussen deelnemers die uitsluiting en armoede dagelijks meemaken, medestanders en beroepskrachten. Het publicatie komt dus tot stand dank zij toepassing van de methodiek van “Merging of Knowledge”.

c) De landelijke ontmoetingsdag in september 2019

Zoals gezegd, kwamen vertegenwoordigers van de lokale groepen bij elkaar tijdens de ontmoetingsdag op 14 september 2019. De Dorothy Day gemeenschap, een groep jonge mensen die zich in de doelstellingen van de Beweging herkent, heeft de organisatie van de ontmoetingsdag ondersteund. Ook een van de jongeren van de delegatie uit Luxemburg van 2018 heeft stage gelopen en tien dagen meegewerkt om de praktische organisatie te ondersteunen. Een bijzondere activiteit was een workshop om een insectenbunker te bouwen, georganiseerd door een nieuw actief lid uit

Apeldoorn. De workshop heeft kinderen en ouderen samen gebracht. Een gevoelig moment was het lezen van een gedicht, gekozen door een ervaringsdeskundige uit Oss.

d) Een uitgebreid coördinatieteam.

In 2019 heeft het coördinatieteam enkele actieve leden uitgenodigd om deel te nemen aan een uitgebreid coördinatieteam (UCT). Vijf mensen, medestanders en ervaringsdeskundigen, komen eens per zes weken bij elkaar om de stand van zaken te bespreken en de samenhang binnen de Beweging te bevorderen.

3. Groot onderhoud van het ontmoetingscentrum 't Zwervel in Olst-Wijhe (Ov.)

Het bestuur heeft ervoor gekozen om in 2019 het groot onderhoud van de boerderij voort te zetten. De keuken is gerenoveerd. Elektra is aangepakt. Raamkozijnen zijn vervangen en geschilderd. Twee medestanders hebben voorlopig de zorg voor het beheer van de boerderij op zich genomen.

4. Het Landelijk Centrum te 's-Gravenhage

Het Landelijk Centrum is de zetel van de stichting van waaruit ook de activiteiten ten aanzien van de fondsenwerving en de administratie worden gecoördineerd. Het centrum onderhoudt contacten met leden en vrienden van de Beweging. Het centrum geeft publicaties uit, zoals het kwartaalblad Vierde Wereld en Vierde wereld Verkenningen, verschaft informatie en coördineert campagnes, waaronder de wenskaartencampagne. Lezingen op scholen en in het land werden georganiseerd (bijvoorbeeld op 17 oktober) en er werd geïnvesteerd in samenwerking met andere organisaties. Daardoor is de bekendheid van ATD Vierde Wereld groter geworden.

5. Internationale projecten en samenwerking

De stichting ondersteunt Nederlandse leden van het internationaal vrijwilligerswerk, die zich inzetten voor projecten van de Beweging met haar internationale dimensie. Zo zijn Nederlandse vrijwilligers werkzaam in het buitenland, met name in Centraal Afrika, Frankrijk en de Verenigde Staten.

ATD Vierde Wereld Nederland neemt deel aan, organiseert en steunt internationale activiteiten, zoals vormingsbijeenkomsten en uitwisselingsprogramma's in Nederland en Europa met mensen en groepen die in andere landen actief zijn. Een delegatie uit Nederland heeft deelgenomen aan de Europese Volksuniversiteit.

E. Personeel

Personele aspecten en met de Beweging verbonden personen

1. Internationaal Vrijwilligerswerk

Er zijn zes Nederlanders lid van het internationale vrijwilligerswerk van de internationale beweging ATD Vierde Wereld. Drie ervan verblijven in Nederland (hiervan ontvangen nu drie een pensioen) en drie in het buitenland waarvan twee met pensioen.

Leden van het vrijwilligerswerk nemen genoeg met een aanmerkelijk lagere beloning voor hun werk dan zij, op grond van opleiding, ervaring, anciënniteit en verantwoordelijkheden, op de arbeidsmarkt zouden kunnen verdienen. Over de hoogte van de vergoeding, gerelateerd aan het minimumloon, die hen via de stichting wordt toegekend, wordt internationaal coördinerend overleg gevoerd.

2. Buitenlandse vrijwilligers in Nederland werkzaam

Al meer dan 15 jaar werkt een buitenlands lid van het internationaal vrijwilligerswerk vanuit Amersfoort. De personeelslasten worden rechtstreeks gedragen door de stichting.

3. Stagiairs

In 2019 heeft er tien dagen een jonge stagiaire met ons samengewerkt op vrijwillige basis en zonder

vergoeding.

4. Overige, gesalarieerde medewerkers

Voorts waren er in 2019 twee gesalarieerde medewerkers parttime werkzaam en in dienst van de Stichting (samen 0,44 fte). Een secretariael medewerker en een fondsenwerver.

5. Medestanders en ervaringsdeskundigen

Diverse actieve leden werkten belangeloos mee aan de realisatie van de doelstellingen van de beweging in Nederland. Ze zetten zich op uiteenlopende wijzen in binnen de verschillende activiteiten (o.a. werkzaamheden bestuur, lokale steungroepen, werkgroep recht op gezinsleven, werkgroep recht op bestaan, publicaties, administratieve ondersteuning, bouwdagen, de organisatie van 17 oktober de werelddag van verzet tegen extreme armoede).

F. Algemene onderwerpen

1. CBF

In 2012 is een aanvraag ingediend om het CBF-Keurmerk voor Grote Goede Doelen om te zetten in het CBF-Certificaat voor Kleine Goede Doelen, welke is gehonoreerd.

We hebben in 2015 geanticipeerd op de veranderingen bij het CBF per 1 januari 2016 die inhouden dat het keurmerkstelsel wordt vervangen door een erkenningstelsel. Hierdoor voldoen wij ook aan de eisen voor erkenning als fondsenwervende instelling waarvan de som der baten niet groter is dan €500.000 per jaar en die langer dan drie jaar actief is in Nederland.

De (tussentijdse) toetsing 2019 door het Centraal Bureau Fondsenwerving gaf geen aanleiding tot aanvullende opmerkingen of vragen, wat betekent dat we voldoen aan de kwaliteitseisen voor een Erkend goed doel.

2. Ethiek van fondsenwerving en financieel beleid

- ATD Vierde Wereld is een internationale mensenrechtenbeweging met en voor de armste gezinnen. *“In het verzet tegen armoede en sociale uitsluiting is ieder mens belangrijk”*, aldus Joseph Wresinski (1917-1988), oprichter van de internationale beweging. Voornaamste bron van inkomsten en het grootste kapitaal is de onbezoldigde inzet van veel vrijwilligers.
- De beweging ATD Vierde Wereld Nederland laat geen dure campagnes uitvoeren om nieuwe leden, vrienden of donateurs aan te trekken. Ze betaalt geen reclamebureaus om haar brieven of boodschappen op te stellen. Ze houdt informatieverstrekking in eigen beheer.
- De beweging gebruikt namen en adressen van haar leden, vrienden en donateurs voor eigen gebruik (kwartaalblad, nieuwsbrieven, plaatselijke activiteiten, uitnodigingen). Ze verstrekt de namen en adressen niet aan derden.
- De volontairs zijn allen lid van het internationaal volontariaat van ATD Vierde Wereld. Zij ontvangen allen hetzelfde minimuminkomen ongeacht opleidingsniveau, verantwoordelijkheid, arbeidsverleden of ervaring. Er wordt wel rekening gehouden met de gezinssituatie of met bijzondere omstandigheden en met de levensstandaard van het land waar zij werken.
- Leden van het bestuur werken belangeloos.
- Slechts twee medewerkers bezetten parttime posten die specifieke vakkundigheid en continuïteit vereisen. Zij werken voor algemeen gebruikelijke arbeidsvoorwaarden (CAO Sociaal Werk).
- De beweging besteedt giften en andere inkomsten grotendeels aan haar eigen activiteiten in Nederland. Jaarlijks stelt ze een begroting van baten en lasten op. Wanneer mensen een bijdrage geven voor een bepaald doel wordt hun gift voor die bestemming gebruikt. Over bestemde giften wordt apart verantwoording afgelegd.

- Op bescheiden schaal en afgestemd op concrete situaties draagt de beweging bij aan activiteiten en projecten van de internationale beweging elders in de wereld. In de meeste gevallen betreft dat bijdragen met bestemming.

3. Verantwoordingsverklaring

Aan de jaarrekening is een zgn. verantwoordingsverklaring toegevoegd, een verantwoording met betrekking tot toezicht houden, besturen en uitvoeren, het zo efficiënt mogelijk besteden van het geld van donateurs en het optimaliseren van de omgang met belanghebbenden.

Kosten van eigen fondsenwerving

De stichting is voor haar inkomsten grotendeels afhankelijk van regelmatige vrijwillige bijdragen van leden, medestanders, sympathisanten, partnerorganisaties en andere donateurs. De totale kosten van fondsenwerving bedroegen over 2019 € 24.730 (2018 13.857; 2017: € 15.003). De kosten eigen fondsenwerving, uitgedrukt in procenten t.o.v. baten eigen 2017fondsenwerving, bedroegen over 2019: 5,42% (2018 5,21%; 2017: 5,31%). Dit is ruim lager dan de CBF norm van gemiddeld 25% over de laatste 3 jaren. Het bestuur vindt een percentage van ongeveer 10 redelijk.

G. De exploitatie

1. Giften en overige bijdragen

Bijzonder was het grote legaat. Omdat we deel zijn van de internationale beweging en gelet op de financiële nood in andere landen, hebben we een derde van het bedrag beschikbaar gesteld voor een project van de Internationale Vierde Wereldbeweging in Haïti.

Het totaal baten eigen fondsenwerving in 2019 was € 391.627 dat is ruim twee keer zo veel als in 2018. Het wordt vooral veroorzaakt door een bijzonder groot legaat van € 300.000,-.

De algemene giften en collecten en de giften n.a.v. de vakantiegeldbrief en de lidmaatschapsbrief waren iets lager dan begroot.

De specifieke giften waren met € 64.000 lager dan vorig jaar, maar veel ruimer dan begroot. Ze betroffen een gift van € 26.500,- voor het loon van een in Nederland werkzame volontair; giften voor het groot onderhoud van 't Zwervel (€ 6.000,-) en voor het Forumtheater (€ 1.500) en daarnaast de vergoeding voor de werkzaamheden van een van onze volontairs in de Centraal Afrikaanse Republiek.

Het resultaat van de beleggingen was met ruim € 55.000,- veel groter dan begroot en compenseerde daarmee het verlies van € 24.000,- over 2018. Het bestuur is er zich van bewust dat de opbrengst van beleggingen over een langere periode bekeken moet worden. Het inschakelen van een vermogensbeheerder acht zij financieel gezien nog steeds een verstandige keus.

De huurbaten zijn in vergelijking met vorig jaar gedaald naar nu € 7.500. De huurbaten bestonden dit jaar alleen uit de huur die volontairs betalen wanneer zij wonen in gebouwen van de beweging.

De overheidssubsidies zijn € 9.500,- meer dan begroot, dat komt omdat hier is opgenomen de tegemoetkoming lage lonen.

De verdere details betreffende de bedragen aan giften, de overige bijdragen en inkomsten zijn opgenomen in de cijfermatige toelichting van baten en lasten (zie onder 1.5).

2. Personeelskosten

De personeelskosten zijn opgenomen in bijlage 1.

Ten opzichte van de begroting zijn de personeelskosten ca. € 20.000 hoger. Dit wordt grotendeels verklaard door een onjuistheid in de begroting: de verwachte vergoeding voor het werk in Afrika van een bij ons in dienst zijnde Nederlandse volontair was in de begroting in mindering gebracht op de

loonkosten, die vergoeding is nu correct geboekt bij giften met bestemming. (In de begroting voor 2020 wordt daar nu wel rekening mee gehouden).

Het streven blijft om jonge mensen in de gelegenheid te stellen zich voor de beweging in te zetten. Dit kan impact hebben op de personeelskosten.

3. Vergelijking begroting 2019 met de werkelijke cijfers

In het algemeen bewogen de uitgaven van de activiteiten zich binnen de begrotingskaders.

De kosten van *fondsenwerving* bedroegen € 24.730, terwijl er € 12.846 was begroot. Het verschil wordt geheel veroorzaakt door de verdeling van onderhoudskosten van het Landelijk Centrum in Den Haag, waarvan standaard $\frac{1}{4}$ rust op de fondsenwerving, te weten € 14.000

De uitgaven voor *beheer en administratie* bedroegen in 2019 € 38.388 (zonder de beheerskosten van de beleggingen van € 6.896) dat is € 16.000 meer dan begroot. Dit wordt evenals bij fondsenwerving vooral veroorzaakt door € 14.000,- die aan beheer en administratie wordt toegerekend van de onderhoudskosten van het Landelijk Centrum en voor een beperkt deel door de hogere kosten voor ons administratiekantoor, die nog niet in de begroting 2019 waren opgenomen.

Onder beheer en administratie vallen de secretariaatsmedewerker, huisvesting van de administratie, kosten administratiekantoor (boekhouding, salarisadministratie en jaarrekening), inschrijving Kamer van Koophandel, de kosten van het bestuur waaronder de verzekering bestuurdersaansprakelijkheid, kosten accountant en enkele andere geringe kosten.

Het percentage van de administratieve kosten bedraagt in 2019 8,93% van de totale uitgaven (in 2018 8,47%). Het bestuur meent dat het ten opzichte van vergelijkbare organisaties aan de lage kant is.

Activiteiten in Nederland, voorheen waren dit de projecten Partnerschap en 't Zwervel (Wijhe), omdat deze steeds meer in elkaar overliepen zijn deze ook boekhoudkundig samengebracht.

De post groot onderhoud betreft met name voor 't Zwervel gelden die in de begroting 2018 waren opgenomen, maar uiteindelijk in 2019 zijn betaald. Voor de aanpassing van keuken hebben we enkele gevers bereid gevonden daaraan bij te dragen. Daarnaast was er een tegenvaller omdat bij inspectie van het dak van het Landelijk Centrum de top van de voorgevel labiel bleek te zijn. Om deze redenen waren de feitelijke uitgaven voor groot onderhoud veel hoger dan begroot.

De kosten voor activiteiten in Nederland waren, afgezien van de gebouwen, lager dan begroot, zo waren er ook in dit verslagjaar een forse meevallers bij de onkosten van de wenskaarten en de vakantiegeldbrief,. Ook speelt mee dat vanwege het relatief omvangrijke groot onderhoud er minder activiteiten op 't Zwervel plaatsvonden, maar zijn verplaatst naar lokale bijeenkomsten. Door inzet van de leden van de beweging zijn die in veel gevallen beperkt in kosten geweest. Ook voor de andere activiteiten is deze – inventieve - inzet van de vrijwilligers belangrijk waardoor het lukt goedkoper te werken dan was voorzien.

Bestuursleden ontvangen voor hun werkzaamheden geen vacatiegelden of andere vergoedingen. Onkosten, zoals reiskosten, worden op declaratiebasis vergoed.

4. Vergoeding van de directie

In tegenstelling tot andere organisaties kent ATD Vierde Wereld geen kantoordirectie, maar een coördinatieteam, bestaande uit twee vrijwilligers (fulltime). Zij verrichten merendeels directe inspanningen voor de doelstellingen: hun taak is het om het praktische werk van de actieve leden, projecten en lokale groepen in het land te ondersteunen, te stimuleren en te coördineren.

Het VFI heeft voor haar leden een adviesregeling opgesteld ten aanzien van beloning van "directeuren". Een aantal elementen van deze regeling kan in aanmerking genomen worden. Op basis van deze elementen zou voor 2019 het jaarsalaris voor een fulltime lid van het coördinatieteam ongeveer € 80.000 bedragen. Net als andere leden van het internationaal volontariaat van ATD Vierde Wereld in Nederland, ontvangen de twee vrijwilligers van het coördinatieteam het minimumloon, dus op jaarbasis een brutosalaris van € 20.600.

5. Verhouding bestedingen en baten

In het jaar 2019 is de verhouding van bestedingen aan doelstelling en baten 76,8%.

Hiermee komt het vijfjaar gemiddelde van bestedingen aan doelstelling en baten (2015 tot en met 2019) dit jaar uit op 88,5% .

6. Het exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2019 is ronduit positief, namelijk een plus van € 103.198, dat is geheel anders dan het tekort van € 31.863 waar in de begroting rekening mee was gehouden.

De inkomsten waren veel hoger dan begroot vooral vanwege een legaat van € 300.000,- en de dit keer meevallende opbrengsten uit beleggingen.

De uitgaven waren € 100.000 hoger dan het vorige jaar en € 190.000 hoger dan begroot. Dit komt vooral omdat we een essentiële bijdrage konden leveren aan een project in Haïti van de Internationale beweging van ATD Vierde Wereld. We vonden het niet juist om het gehele legaat alleen voor Nederland te houden, want het gaat om dezelfde idealen van de Vierde Wereldbeweging wereldwijd. Ook al zijn wij als stichting primair verantwoordelijk voor de uitgaven in Nederland, dat neemt niet weg dat we ook solidair willen zijn met de Vierde Wereldbeweging in andere landen.

De extra kosten groot onderhoud in 2019 komen deels door het groot onderhoud van 2018 dat eerst begin 2019 is afgerond en betaald.

Maar ook blijft van belang de pragmatische manier van werken en de – extra - inzet van vele vrijwilligers waardoor kosten lager uitvallen dan vooraf ingeschat.

Door het eenmalige grote legaat is er een compensatie voor de tekorten van eerdere jaren. We mogen er echter niet op rekenen dat ons dit vaker overkomt.

Het blijft daarom van groot belang om het contact met potentiële geïnteresseerden in de werkzaamheden van ATD Vierde Wereld steeds te verbeteren en daarmee ook het aantal potentiële gevers. De beweging blijft echter haar eigen benadering en ethiek volgen, ook op het terrein van de fondsenwerving; op deze manier verloopt de uitbreiding van het aantal nieuwe vrienden en donateurs langzamer, maar zal naar verwachting ook diepgaander en duurzamer zijn. Dit jaar is verder gegaan met het bewust maken van de organisatoren van de deelactiviteiten van al de kosten die samenhangen met die activiteit en hen te stimuleren tot het werven van fondsen voor hun activiteiten.

Bij een beschouwing over de hoogte van het resultaat moet rekening gehouden worden met de gerealiseerde koerswinst effecten van € 48.807 (winst op verkochte beleggingen) en de ongerealiseerde koerswinst effecten van € 7.025 (koersstijging niet verkochte beleggingen).

7. Strategische overwegingen m.b.t. de exploitatieresultaten

Voor 2020 verwacht het bestuur een tekort van ongeveer € 31.000,-

Er bestaat de mogelijkheid, zoals dit jaar liet zien, dat er onverwachtse grote giften komen. De werkelijkheid van de afgelopen paar jaar laat eveneens zien, dat deze minder vaak lijken voor te komen dan voor 10 jaar geleden. Dit betekende voor het bestuur dat er gebouwd moest worden aan een andere strategie. In overleg met financiële deskundigen van de internationale beweging is het doel van het bestuur om te werken aan een forse uitbreiding van het aantal kleine gevers, omdat deze het meest stabiel zijn. Om nieuwe gevers te bereiken is eerst intern voorwerk nodig. Op bestuurlijk vlak is dat het vergroten van inzicht in fondsenwerving en welke mogelijkheden en problemen daarbij kunnen spelen. Dat proces loopt. Een ander proces is de vernieuwing van de beweging die in eerdere paragrafen staat beschreven. Een nieuw, maar realistisch elan, zal niet alleen degenen die direct bij de beweging betrokken zijn inspireren, maar zal ook over kunnen slaan naar anderen en resulteren in nieuwe gevers. Deze “innerlijke vernieuwing” is gaande. Een belangrijke vraag blijft of er doelgroepen zijn die de beweging tot nu toe te weinig bereikt, maar die het doel van onze beweging wel kan aanspreken. Het is voor ons van groot belang dat bestaande bronnen ons blijven steunen,

maar dat wij daarnaast ons zicht verbreden. Dit is een proces van lange adem, wil het althans leiden tot stabiele inkomsten. De beweging in Nederland beschikt gelukkig over een vermogen dat ingezet kan worden, om de tekorten een aantal jaren op te vangen. Maar dan moeten we ook zover zijn dat we voldoende nieuwe inkomsten hebben weten te generen.

Het bestuur acht dit mogelijk en verantwoord. Het houdt wel in dat de op het eerste gezicht riant lijkende vermogenspositie in werkelijkheid veel minder riant is en in de komende jaren, ondanks de vele giften die we ontvangen, toch sterk zal verminderen. (Zie ook de toelichting op de reserves in paragraaf I.1).

Naast het bereiken van nieuwe gevers blijft het voortdurend zaak om kritisch te kijken naar de uitgaven, zonder dat dit ten koste gaat van de activiteiten en doelen van de Vierde Wereldbeweging.

Het bovenstaande betekent dat het bestuur als lange termijn doelstelling heeft jaarlijks een bescheiden positief resultaat te behalen.

Continuïteit en coronacrisis

In verband met de coronacrisis zijn in de begroting 2020 de inkomsten uit beleggingen bijgesteld. We houden rekening met de mogelijkheid van een teruggang in giften, anderzijds zullen de uitgaven voor activiteiten mogelijk lager uitvallen. Gelet op deze overwegingen en gelet op de continuïteitsreserve wordt de continuïteit niet in gevaar gebracht door de coronacrisis.

H. De activa op de staat van bezittingen, schulden en het beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is afgestemd op de continuïteit van de beweging in Nederland en beoogt deze veilig te stellen. De beleggingen hebben een relatie met de continuïteitsreserve die hierna aan de orde komt. Eind 2008 is m.b.t. de beleggingen een overstap gemaakt naar Sequoia Vermogensbeheer NV en zijn de middelen opnieuw belegd. Ons primaire doel is het kapitaal te behouden, secundair zo mogelijk inflatieverlies te compenseren. Pas op de derde plaats komt eventuele extra opbrengst. Dit betekent dat het bestuur heeft gekozen voor het meest defensieve beleggingsprofiel dat Sequoia kent. Dit houdt in een pakket van beleggingen waar het risico over verschillende soorten effecten is verspreid met een beperkt aandelenpakket (10% tot maximaal 30%).

Daarnaast hanteert de stichting de volgende nadere criteria: Niet beleggen in grondstoffen, valuta en junkbonds. Niet beleggen in bedrijven/organisaties die betrokken zijn bij wapenhandel of betrokken bij kinderarbeid. De stichting wil ook niet beleggen in bedrijven/organisaties die zich schuldig maken aan sociale uitsluiting. Voorts dient de financiële kwaliteit van de bedrijven/organisaties waarin wordt belegd steeds goed te zijn.

De beleggingen in met name obligaties kennen een zo geheten dakpanconstructie, opdat er regelmatig weer gelden vrij komen die zonder extra kosten kunnen worden gebruikt wanneer dat nodig is. Het bedrag op de spaarrekening behoort tot het belegd vermogen en blijft meetellen voor het defensieve profiel. Wanneer het bedrag op de spaarrekening daalt, zal het aandelenpakket worden aangepast om binnen de grens van 30% aandelen van het totale belegde vermogen te blijven.

Het bestuur overlegt minimaal tweemaal per jaar met Sequoia en heeft zo nodig tussendoor contact. Dit betekent een actief beheer van het vermogen. Zeker in de huidige economisch onzekere tijden vindt het bestuur dit van groot belang.

Het bestuur acht de overgang naar Sequoia nog steeds een verstandige keus.

De begrotingen van het verslagjaar en ook van het komend jaar zijn uitgegaan van tekorten van tussen de 30 en 50 duizend euro. Gelet op het probleem om nieuwe gevers en/of inkomstenbronnen te vinden, al was het maar om wegvallende bronnen te compenseren, is het reëel om er van uit te gaan dat het vermogen ook de komende jaren met een vergelijkbaar bedrag zal afnemen. In 2019 zal op die manier het vermogen 60.000 à 100.000 euro lager zijn en in 2020 240.000 à 400.000 euro lager. Dit betekent ook dat de opbrengst uit beleggingen navenant zullen dalen.

Gelet op de wenselijke reserve en gelet op de beschikbare middelen bepaalt het bestuur de reserveringen als volgt

Continuïteitsreserve onderdeel lonen volontairs (4 jaar)	€ 216.000
overige uitgaven	€ 400.000
Reserve compensering AOW-tekort	€ 40.000
Reserve gebouwen	€ 130.000

Hiermee is de continuïteitsreserve voor de overige uitgaven minder dan 1,5 jaar geworden.

Het bestuur houdt er rekening mee dat ze binnen afzienbare tijd de continuïteitsreserve voor lonen volontairs naar 3 jaar zal moeten terugbrengen.

2. De overige reserves

De overige reserves namen toe van € -14.446 naar € 47.579.

3. Volontariaatsfonds

De Stichting ATD Vierde Wereld Nederland heeft met een door de notaris ontworpen akte een 'Fonds op naam' voor het volontariaat opgericht: het volontariaatsfonds. Op 11 april 2011 werd dit door de voorzitter en penningmeester van de stichting bekrachtigd.

Het doel van dit fonds is: "het leveren van een financiële bijdrage aan het bestrijden van kosten van het volontariaat en zijn leden binnen en buiten Nederland (waaronder bijvoorbeeld kosten voor ziekte en andere onkosten of het bijdragen in kosten voor organisatie van (inter)nationale volontariaatsbijeenkomsten) en voor uitingen van solidariteit met het internationaal volontariaat."

Dit fonds wordt beheerd door twee personen aangewezen door ATD Vierde Wereld. Uit de notariële akte vloeit voort dat dit fonds wel wordt opgenomen in de jaarrekening. De inkomsten en uitgaven worden door de accountant gecontroleerd en de beoordelingsverklaring betreft dus ook dit fonds.

4. Verplichtingen internationale beweging en andere bestemde giften

De internationale beweging ATD Vierde Wereld, mede samenhangend met de huur van het pand aan het Regentesseplein, is in 2004 voor vijf jaar de huur kwijtgescholden. De schenker heeft bepaald, dat de huurbedragen bij voorkeur bestemd moeten blijven voor het onderhoud van de gebouwen van de beweging in Nederland; maar ook andere belangrijke investeringen kunnen worden overwogen. In overleg met de chargé de mission voor de financiën van de internationale beweging is afgesproken dat onze stichting verantwoordelijk is voor de kosten van het groot onderhoud en dit te continueren tot een van beide partijen aangeeft verandering te behoeven.

Het bestemmingsfonds software Fonto van € 644,- bleek niet specifiek voor dat doel besteed te kunnen worden en is overgebracht naar de overige reserves, waardoor het ten goede kan komen aan nieuwe PC's

J. Werkzaamheden van het bestuur

Het bestuur van de stichting kwam in 2019 vier keer in vergadering bijeen. In haar septembervergadering heeft het bestuur - per skype - gesproken met het Algemeen Secretariaat (Délégation générale) van de internationale beweging.

Het bestuur stelde de jaarrekening vast en keurde de begroting goed. Regelmatig terugkerende onderwerpen waren de voortgang van de activiteiten van de beweging, de afwikkeling van enkele erfenissen/legaten, de stand van zaken van de financiën, de fondsenwerving, de stand van het onderhoud, de stand van zaken met betrekking tot de beleggingen, personele kwesties en de samenwerking/relatie van het bestuur met de coördinatiegroep en de internationale beweging.

Het bestuur is vooral in ondersteunende en (rand)voorwaardenscheppende zin betrokken bij de activiteiten van de beweging in Nederland en bestuurt op hoofdlijnen. Het wil haar vaste medewerkers voldoende ondersteuning en zekerheid bieden om concreet inhoud te kunnen geven aan de doelstellingen zoals die geformuleerd zijn in de meerjarenplanning. Het waakt over het welzijn van haar vaste medewerkers en allen die zich daadwerkelijk voor de beweging inzetten.

K. Vooruitzichten

In 2019 is verder voortgegaan op de tijdens het vernieuwingsproces in 2010 ingeslagen weg om “minder te doen om dieper te gaan”, hetgeen o.m. tot uitdrukking is gekomen in een strakker vasthouden aan de gemaakte planning en de in dat kader voorziene activiteiten. Door het geringe aantal vaste krachten moet nog vaker een beroep worden gedaan op vrijwilligers.

De vernieuwing blijft zich ook ‘vertalen’ in o.a. (de inhoud van) het blad Vierde Wereld en de geheel vernieuwde website en Facebook pagina. In dit kader passen ook de initiatieven om de opgedane kennis en ervaring, zowel voor wat betreft de situatie in Nederland als die opgedaan en opgebouwd door de internationale beweging onder de publieke aandacht te brengen. Dit is nodig zelfs nu de economie aantrekt en er nog steeds een groep mensen in langdurige armoede verkeert, zeker in situaties waarin er sprake is van generatie lange armoede die verder gaat dan alleen financiële teruggang.

Het vergroten van het landelijk netwerk met en rond gezinnen in armoede en het vinden en binden van nieuwe vrienden en donateurs, blijft bij dit alles een wezenlijk aandachtspunt.

Een gezonde financiële en materiële situatie is en blijft een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland. In 2019 is verder gegaan met de structurering en activering van de fondsenwerving.

Het bestuur wil tenslotte blijven onderstrepen hoe wezenlijk de trouwe inzet van de actieve leden en de onderlinge solidariteit zijn voor het realiseren van haar doelstelling: *ertoe bijdragen schrijnende armoede de wereld uit te helpen*. Het bestuur heeft er alle vertrouwen in dat deze menselijke basis zich de komende jaren verder zal verstevigen en uitbreiden.

L. Goedkeuring jaarrekening 2019

Het bestuur heeft de jaarrekening 2019 van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland besproken in zijn vergadering van 27 maart 2020.

Bij deze gelegenheid wil het bestuur zijn dankbaarheid uiten aan al diegenen die het afgelopen jaar in velerlei vormen ondersteuning aan de activiteiten van de stichting gaven.

's-Gravenhage, 27 maart 2020.

Namens het bestuur,

w.g.
dhr. A.L.J. Flapper
waarnemend voorzitter

w.g.
dhr. A.F.C.M. Redegeld
bestuurslid

JAARREKENING over 2019

1.1 BALANS PER 31 december 2019						
ACTIVA	1.4.1	2019		2018		
Materiële vaste activa	1.4.1.2.	€ 29.596		€ 29.596		
			€ 29.596		€ 29.596	
Vorraden		€ 1.590		€ 2.598		
Vorderingen en overlop. activa	1.4.1.3.	€ 3.208		€ 1.164		
Effecten	1.4.1.4	€ 645.754		€ 525.328		
Liquide middelen	1.4.1.5	€ 177.002		€ 176.712		
			€ 827.554		€ 705.802	
Totaal			€ 857.150		€ 735.398	
PASSIVA	1.4.2					
Reserves en Fondsen	1.4.2.1					
Reserves	1.4.2.1.a					
Stichtingskapitaal		€ 45		€ 45		
Bestemmingsreserve groot onderhoud		€ 100.000		€ 100.000		
Continuïteitsreserve		€ 500.000		€ 500.000		
Reserve waardeverschillen beleggingen		€ 102.589		€ 46.970		
Overige reserves		€ 52.712		€ 5.316		
Reserve activa doelstelling		€ 32.094		€ 32.094		
Reserve activa bedrijfsvoering		€ -		€ 99		
			787.440		684.524	
Fondsen	1.4.2.1.b					
Bestemmingsfonds		€ -		€ 644		
			€ -		€ 644	
Schulden	1.4.2.2.					
Op korte termijn		€ 69.710		€ 50.230		
			€ 69.710		€ 50.230	
Totaal			€ 857.150		€ 735.398	

1.2	STAAT VAN BATEN EN LASTEN		Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
1.2.1	Baten				
	Baten				
	Baten uit eigenfondsenwerving	1.5.1	€ 390.081	€ 157.300	€ 184.244
	Baten met bestemming	1.5.2.	€ 65.777	€ 28.000	€ 81.564
	Subsidie van overheden	1.5.3.	€ 12.850	€ 4.000	€ 12.872
	Overige baten	1.5.5.	€ 7.901	€ 9.000	€ 9.641
	Som der baten		€ 476.609	€ 198.300	€ 288.321
			Werkelijk 2019	Begroot 2019	Werkelijk 2018
1.2.2	Bestedingen aan doelstellingen				
	(voor specificaties en verdeling van de kosten naar bestemming zie bijlage 1)				
	Activiteitenproject	1.6	€ 237.495	€ 175.303	€ 259.754
	Ondersteuning internationale projecten	1.6	€ 129.424	€ 28.852	€ 28.254
	Sub Totaal		€ 366.919	€ 204.155	€ 288.008
1.2.3.	Kosten werving baten				
	Eigen fondsen werving	1.6	€ 24.730	€ 12.846	€ 13.857
1.2.4	Kosten beheer en administratie				
	Kosten beheer en Administratie	1.6	€ 38.388	€ 22.162	€ 27.946
	Som der lasten	1.6	€ 430.037	€ 239.163	€ 329.811
1.2.5	Financiële baten en lasten				
	Baten uit beleggingen/ rente bank	1.7	€ 62.596	€ 15.100	€ 24.371-
	Kosten beleggingen	1.7	€ 6.896	€ 6.100	€ 6.464
	Som Financiële baten en lasten		€ 55.700-	€ 9.000	€ 30.835
	Resultaat exploitatie		€ 102.272	€ 31.863-	€ 72.325-
	Toevoegingen ontrekkingen aan :				
	Bestemmingsfonds		€ -	-	€ 61.376-
	Reserve activa doelstelling en bedrijfsvoering		€ -	-	€ 181-
	Reserve waardeverschillen beleggingen		€ 55.619	-	€ 38.044-
	Overige reserves (éénmalig)		€ 743-	-	€ -
	Overige reserves		€ 47.396	-	€ 27.276
	Totaal		€ 102.272	-	€ 72.325-

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

I. Algemeen

De jaarrekening is ingericht en opgesteld in overeenstemming met BW2 Titel 9 en RJKC2 kleine fondswervende organisaties. Alle bedragen zijn in gehele euro's .

De doelstelling van de stichting ATD Vierde Wereld Nederland is vermeld in 4.0 : Doel en Aard van de Activiteiten

II Balans

1: Vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa heeft plaats tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffing gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats. De afschrijvingsperiode is gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa . De geschatte levensduur van de activa bedraagt voor ;

--- Gebouwen	20 jaar
--- Auto	5 jaar
--- Inventaris	3 en 5 jaar

2: Beleggingen

De waardering van de beleggingen heeft plaats tegen de actuele beurs waarde per ultimo december 2019. De nog niet gerealiseerde waarde-verschillen worden De nog niet gerealiseerde waarde-verschillen worden ten gunste of ten laste van de reserve waardeverschillen beleggingen geboekt.

3: Vorderingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen nominale waarde, eventueel onder aftrek van een voorziening voor dubieuze vorderingen.

4: Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Voor eventuele incurrantheid wordt een voorziening gevormd.

5: Liquide middelen en kortlopende schulden

De liquide middelen en kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarden.

III Grondslagen bepaling van overschotten en tekorten

Het overschot of tekort wordt bepaald als het verschil tussen de Baten en de Bestedingen alsmede de bruto winst uit de verkoop van de artikelen , subsidies van overheden en baten uit beleggingen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

1: Baten

Binnen de baten uit eigen fondsenwerving worden de donaties, legaten ,giften en verkoop goederen verantwoord .

De baten uit nalatenschap worden verantwoord in het jaar dat een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Bij de baten uit beleggingen wordt het bruto resultaat vermeld zonder aftrek van kosten.

2: Bestedingen

De kosten van de eigen organisatie worden toegerekend op basis van een realistische doorbelasting die is vastgesteld door het bestuur . Dit betreft met name het gebruik van het Landelijk Centrum in Den Haag, dat zowel gebruikt wordt voor administratie en beheer (Algemeen), voor Fondsenwerving en door het project Activiteiten. De huisvestingskosten zijn, conform de uitgebreide begroting, voor ¼ toegekend aan Algemeen, voor ¼ aan Fondsenwerving en voor ½ aan Activiteiten. Deze verhouding komt overeen met de verhouding van het aantal FTE's van deze verschillende projecten, waarbij het afgerond is naar kwarten.

Andere kleinere uitgavenposten op het Landelijk Centrum zoals kopieerkosten, kantoor-benodigdheden en porto worden verdeeld over de verschillende onderdelen van de verschillende projecten op basis van langjarige ervaring. Het gaat hier om minder dan 1,5% van de begroting. Dat bedrag is zo beperkt omdat grotere uitgaven als de portokosten van grote verzendingen, zoals van het Vierde Wereldblad, de Lidmaatschapsbrief e.d. direct bij de betreffende activiteit worden geboekt en vallen dus niet onder deze "realistische doorbelasting".

Daarnaast is er binnen het project Activiteiten sprake van een versleuteling van kopieerkosten, porto e.d. over subactiviteiten binnen het betreffende project.

3: Pensioen

De stichting ATD Vierde Wereld Nederland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die recht hebben op de pensioengerechtigde leeftijd op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als toegezegde-bijdragerregeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

4: Valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactedatum.

1.4 TOELICHTING OP DE BALANS						
ACTIVA 1.4.1.						
			Verkr prijs 01-01-19	Aanschaf- fingen	Desinvestering	Verkr prijs 31-12-19
Materiële vaste activa						
	Terreinen - 't Zwervel	€	29.496	€ -	€ -	€ 29.496
	Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	240.735	€ -	€ -	€ 240.735
	Volkswagen		5.245			5.245
	Inventaris	€	-	€ -	€ -	€ -
	Balans per 31 december	€	275.476	€ -	€ -	€ 275.476
			Stand per 01-01-19	Afschrij- vingen	Desinvestering	Stand per 31-12-19
Afschrijvingen						
	Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	240.735	€ -	€ -	€ 240.735
	Volkswagen	€	5.145	€ -	€ -	€ 5.145
	Inventaris	€	-	€ -	€ -	€ -
	Balans per 31 december	€	245.880	€ -	€ -	€ 245.880
			Stand per 01-01-19			Stand per 31-12-19
Boekwaarde						
	Terreinen - 't Zwervel	€	29.496			€ 29.496
	Het ontmoetingscentrum 't Zwervel te Wijhe	€	-			€ -
	Volkswagen	€	100			€ 100
	Inventaris	€	-			€ -
	Balans per 31 december	€	29.596			€ 29.596
					2019	2018
1.4.1.3 Vorderingen						
	Te ontvangen rente/dividend			€	81	€ 232
	Voorschotten / Vooruitbetaald			€	2.713	€ 932
	Debiteuren			€	414	€ -
	Balans per 31 december			€	3.208	€ 1.164

1.4.2.1.b Fondsen									
Bestemmingsfonds									
Saldo per 1 januari						€	644	€	62.020
Toevoegingen boekjaar						€	-	€	-
Onttrekkingen boekjaar						€	(644)	€	(61.376)
Balans per 31 december						€	-	€	644
Verloopoverzicht bestemmingsfonds									
			Stand per		Toe-			Ont-	Stand per
			01-01-19		gevoegd			trekking	31-12-19
Computer Software Fonto	€	644	€	-	€	644	€	-	-
Groot Onderhoud Gebouwen	€	-	€	-	€	-	€	-	-
Volontariaatsfonds	€	-	€	-	€	-	€	-	-
Balans per 31 december	€	644	€	-	€	644	€	-	-
1.4.2.2 Kortlopende schulden									
							2019		2018
schulden									
Crediteuren						€	21.411	€	3.039
Loonbelasting en premies						€	1.454	€	2.499
Pensioenfonds						€	-	€	(13)
Accountant						€	4.840	€	4.840
Personeel inzake salarissen						€	1.004	€	-
Volontariaatsfonds						€	37.650	€	32.618
Vakantietoelage						€	3.351	€	7.247
Balans per 31 december						€	69.710	€	50.230
Totaal kortlopende schulden						€	69.710	€	50.230
Volontariaatsfonds									
ATD Vierde Wereld wenst de ontvangsten van het in verleden gemelde bestemmingfonds Volontariaatsfonds afgescheiden te houden van haar overige bezittingen. Bij onderhandse acte getekend 20 maart/ 11 april 2011 is dit Fonds opgericht. Dit Fonds wordt beheerd door 2 personen aangewezen door ATD Vierde wereld.									
							2019		2018
Het Verloop van dit volontariaats fonds :									
Saldo per 31 december:						€	32.618		28.812
Ontvangen rechtstreeks op Volontariaatsfonds						€	5.032		3.806
Uitgaven						€	-		-
Balans per 31 december						€	37.650		32.618

3.0 Niet uit de Balans blijvende verplichtingen

Er is een latente verplichting voor Nederlandse Volontaires die een periode in het buitenland hebben gewerkt. Deze morele verplichting is niet in rechte afdwingbaar. Er is nader onderzoek gaande.

4.0 Gebeurtenissen na balansdatum

De stichting heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het coronavirus. Dit heeft voor de stichting vooralsnog niet geresulteerd in financiële consequenties en eventuele toekomstige consequenties zijn op dit moment niet in te schatten. Het bestuur van de stichting heeft de huidige situatie onderkend en is bekend met de mogelijke overheidsmaatregelen. Op basis hiervan heeft het bestuur vertrouwen op een duurzame voortzetting van de ondernemingsactiviteiten. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

5.0 DOEL en AARD van de Activiteiten

DOELSTELLINGEN VAN DE STICHTING (Art. 3 van de Statuten)

Lid 1 De stichting heeft ten doel:

- a. Het nemen en steunen van initiatieven die beogen al hetgeen het leven, de persoon en het gedachtegoed van Père Joseph Wresinski betreft levend te houden en bijgevolg;
- b. Het opsporen van en de strijd tegen de maatschappelijke en culturele buitensluiting van mensen, in het bijzonder de meest ernstige vormen daarvan.
- c. Het bijeenbrengen van de armsten en meest uitgeslotenen in een maatschappelijke stroming, de Vierde Wereld, waarin de armsten met hun bondgenoten (leden van het internationaal volontariaat en medestanders) samen strijden voor een samenleving zonder extreme armoede en maatschappelijke uitsluiting.
- d. Het vertegenwoordigen van de uitgeslotenen en de verdediging van hun rechten, voor zover en tot zolang zij daar zelf niet toe in staat zijn. Oogmerk is hen ten spoedigste zelf daartoe in staat te stellen.
- e. De volle ontplooiing en participatie van die personen en bevolkingsgroepen, welke het meest misdeeld zijn in de samenleving die hen omgeeft, en wel door middel van daadwerkelijke actie en van wetenschappelijk onderzoek

Lid 2 De stichting tracht haar doel te bereiken door:

- a. Het oprichten, resp. het bevorderen van de oprichting van instellingen die bijdrage tot de oplossing en het verdwijnen van maatschappelijke en culturele uitsluiting.

De stichting richt onder andere op:

-teams van volontairs, behorend tot het internationaal volontariaat van de beweging, gespecialiseerd in het werk te midden van ten achtergestelde en behoeftige milieus;

-teams van volontairs, behorend tot het internationaal volontariaat van de beweging, gespecialiseerd in wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot armoede en uitsluiting;

-groepen van medewerkers die de doelstelling van ATD- Vierde Wereld in eigen dorp, stad of regio naar vermogen steunen;

- b. Een nauwe samenwerking met ATD-Vierde Wereld-organisaties in andere landen en met name in het kader van de "Internationale Beweging ATD-Vierde Wereld".
- c. In de meest geschikte vormen samen te werken met of steun te verlenen aan alle instellingen en organisaties, nationale of internationale, openbare of particuliere, welke kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van haar doel.
- d. In het bijzonder, rechtstreeks of met medewerking van iedere natuurlijke of rechtspersoon, welke haar beginselen onderschrijft, ATD- Vierde Wereld Nederland te verzekeren van samenwerking met de hierop gerichte instellingen en organisaties, waarvan de middelen zullen worden aangewend voor duurzame verwezenlijking van haar doel.
- e. De publieke opinie waakzaam te maken en algemene belangstelling te doen ontstaan voor de situatie van de maatschappelijke en culturele buitensluiting en voor de middelen die ter bestrijding daarvan kunnen worden aangewend, in het bijzonder door middel van het verspreiden van de door haar verworven kennis op dit gebied.

1.6 Bijlage 1											
<i>Specificatie en verdeling van kosten naar bestemming</i>											
Bestemming	Doelstelling			Werving		Kosten	Beheer en administratie	Totaal 2019	Begroot 2019	Totaal 2018	
Lasten	Activiteiten			Ondersteuning	Eigen	Beleggingen	Algemeen				
				Internationale projecten	Fondsen werving						
Personeelskosten	95.015	-	-	29.424	7.900	-	-	132.339	111.668	159.866	
Huisvestingskosten	106.360	-	-	-	14.821	-	14.843	136.024	50.869	107.336	
Kantoor- en algemene kosten	8.113	-	-	-	2.009	-	30.441	40.563	40.298	28.853	
Specifieke kosten activiteiten/gift	28.007	-	-	100.000	-	-	-	128.007	42.428	33.756	
Totaal	237.495	-	-	129.424	24.730	-	45.284	436.933	245.263	329.811	

Bijlage 2

VERANTWOORDINGSVERKLARING 2019 VAN STICHTING ATD VIERDE WERELD NEDERLAND

Het bestuur van de Stichting ATD Vierde Wereld Nederland, hierna ook te noemen “de beweging”, verklaart

1. met betrekking tot de scheiding tussen de functies “toezicht houden” en “uitvoering”

dat de uitgangspunten voor de vitale en formele structuur van de internationale beweging ATD Vierde Wereld in Nederland, hun functioneren en onderlinge relatie en de verhouding met het algemeen secretariaat en de afvaardiging voor de regio Europa van de internationale beweging ATD Vierde Wereld zijn vastgelegd in een werkdocument van september 2008, dat het uitgangs- en vertrekpunt vormt voor de relatie en taakverdeling tussen bestuur en coördinatiegroep en die van bestuur en de internationale beweging.

dat conform het daarin gestelde het bestuur de juridische, financiële en publieke voorwaarden moet scheppen om de vitale structuur, waarin de uitvoering plaatsvindt, te ondersteunen en in stand te houden.

dat er sprake is van een regelmatig overleg tussen het nationale coördinatieteam en de voorzitter van het bestuur teneinde een goede afstemming tussen de formele en de vitale structuur te waarborgen en fricties te voorkomen resp. tot een minimum te beperken.

dat minimaal één lid van het nationale coördinatieteam aanwezig is tijdens de bestuursvergaderingen, teneinde een toelichting te geven op het verloop van de activiteiten, die plaatsvinden in de vitale structuur, alsmede de uitwisseling en discussie daaromtrent te ondersteunen. Dit naast de afstemming qua intenties en geïnformeerd zijn, die uitgaat van diens aanwezigheid tijdens de bestuursvergaderingen en het periodieke overleg met de voorzitter.

2. met betrekking tot de optimalisatie van de effectiviteit en de efficiency van de bestedingen

dat er in 2019 in iedere bestuursvergadering, en wel aan de hand van een door het administratiekantoor in overleg met de penningmeester opgemaakte tussenbalans, is stil gestaan bij en gekeken naar de stand van/het al dan niet in de pas lopen van de inkomsten en uitgaven en de mate waarin activiteiten hebben bijgedragen aan de hoofddoelstellingen.

dat het bestuur er in de tweede helft van 2008 voor heeft gekozen de destijds bij Van Lanschot Chabot belegde gelden voortaan (actiever) te laten beheren en wel door Sequoia Vermogensbeheer middels een laag risicoprofiel. Het primaire doel hierbij is behoud van het kapitaal, met als secundaire doel inflatieverlies zo mogelijk te compenseren. Pas op de derde plaats komt een eventuele extra opbrengst. Dit heeft in 2019 geleid tot een positief resultaat. Het bestuur beseft dat het nut van beleggen gezien moet worden over een langere periode. En over een langere periode gezien blijft het resultaat beter dan via een spaarrekening zou zijn behaald. Aandacht kreeg ook in 2019 de stapsgewijze activering van de fondsenwerving, hetgeen zich naar verwachting in de volgende jaren zal gaan vertalen in hogere opbrengsten fondsenwerving.

3. met betrekking tot de optimalisatie van de omgang met belanghebbenden

dat onder belanghebbenden in de zin van het functioneren van de Stichting ATD Vierde Wereld Nederland in de eerste plaats worden verstaan de personen en gezinnen, betrokken bij de activiteiten van de beweging, die zelf armoede van dichtbij ervaren;

dat telkenjare door bestuur en coördinatieteam een jaarvergadering wordt geïnitieerd, tijdens welke het bestuur en de coördinatieteam, die de activiteiten van de beweging in Nederland coördineert, rekening en verantwoording afleggen van de uitgaven en inkomsten, zoals tot uitdrukking gebracht in de jaarrekening betreffende het achterliggende begrotingsjaar.

dat er (ook) in 2019 bij de diverse activiteiten van de beweging in Nederland overleg en afstemming heeft plaatsgevonden met name de mensen, die actief betrokken zijn bij deze activiteiten, en meer specifiek met degenen onder hen, die (langdurige) armoede van dichtbij kennen.

dat donateurs, ingeval van een grotere gift, consequent, zo mogelijk binnen een maand, via een brief zijn geïnformeerd over actuele activiteiten binnen de beweging. Donateurs ontvangen desgevraagd een jaarverslag en/of een recent exemplaar van het blad “Vierde Wereld”, dat vier keer per jaar verschijnt. Op deze manier wordt getracht een goed contact met (ook) donateurs in stand te houden en relevante informatie te verschaffen van activiteiten en ontwikkelingen binnen de beweging.

4. met betrekking tot de functiescheiding tussen bestuur en coördinatieteam

dat aan het principe van functiescheiding tussen uitvoeren, besturen en toezicht invulling is gegeven conform het gestelde in de statuten, nader uitgewerkt in het werkdokument “Uitgangspunten voor de vitale en formele structuur van de internationale beweging ATD Vierde Wereld in Nederland, hun functioneren en onderlinge relatie en de verhouding met het algemeen secretariaat en de afvaardiging voor de regio Europa van de internationale beweging ATD Vierde Wereld” van september 2008;

dat de leden van het nationale coördinatieteam in de gelegenheid zijn gesteld de bestuursvergaderingen bij te wonen en een toelichting te geven op de activiteiten binnen de vitale structuur, van welke gelegenheid hij resp. ingeval van zijn verhindering de medestander met wie hij samen de coördinatiegroep vormt, consequent gebruik heeft gemaakt;

dat het bestuur op hoofdlijnen en op afstand functioneert, met dien verstande, dat er in de gevallen, dat dit nodig wordt geacht, overleg en afstemming plaatsvindt met het nationale coördinatieteam en indien nodig met team Europa of het Algemeen Secretariaat van de internationale beweging, met de intentie, dat de activiteiten genoemd in de activiteitenplanning zoveel mogelijk doorgang kunnen vinden resp. dat er, waar/wanneer dat gewenst is, temporisering plaatsvindt.

's-Gravenhage, 27 maart 2020.

Namens het bestuur,

w.g.

dhr. A.L.J. Flapper

waarnemend voorzitter

w.g.

dhr. A.F.C.M. Redegeld

bestuurslid

Bijlage 3

Activiteitenplan 2020

Inleiding

Stichting ATD Vierde Wereld streeft naar de verwezenlijking van alle mensenrechten in hun ondeelbaarheid voor alle mensen. Zij wil naast de armsten staan en opkomen voor hun gelijkwaardigheid en de samenleving zodanig beïnvloeden, dat de rechten van de armsten worden onderkend, gerespecteerd en gerealiseerd.

Voor de komende jaren heeft de beweging ATD Vierde Wereld als haar belangrijkste koers en oriëntatie bepaald: **'Niemand achterlaten'**.

- *'Niemand achterlaten' of 'Iedereen mee'* is de oproep van hen die zich elke dag verzetten tegen armoede en die weigeren om de meest uitgeputte mensen in de steek te laten. Zij leren ons de voorwaarden voor duurzame vrede.
- *'Niemand achterlaten'* wil zeggen: de mensen bereiken die het meest uitgesloten zijn en verwaarloosd worden. Met hen willen we relaties opbouwen van nabijheid en vertrouwen, een langdurige betrokkenheid aangaan en hen een plek bieden binnen de Beweging. Dit is het fundament waardoor mensen in armoede hun schaamte kunnen overwinnen en zich veilig voelen om hun leven met anderen in eigen handen te nemen. Dit is het houvast om samen te durven geloven in het slagen van onze projecten, zowel onze dagelijkse activiteiten als het grotere doel van de weigering van extreme armoede als noodlot. Al 60 jaar brengen we dit in praktijk. De sfeer verandert in de wijken. De bewoners ervaren samen solidariteit, trots en broederschap. Mensen geven opnieuw zin aan hun leven. De officiële instanties staan meer open voor dialoog en veranderen hun manier van werken.

De beweging bestaat uit haar actieve leden. Dit zijn:

- Mensen die armoede in hun leven meemaken (**ervaringsdeskundigen**). Zij zijn de eersten die dagelijks tegen armoede opstaan en voor een menswaardig bestaan strijden. Zij ondervinden de tekorten van onze democratische samenleving. Zij worden in de Beweging ondersteund om hun verhaal te doen en samengebracht om bondgenoten te ontmoeten. Deze "ervaringsdeskundigen" werken actief mee in de beweging en verenigen zich in lokale groepen in het land.
- **Het internationale vrijwilligers** verenigt mannen en vrouwen (429 wereldwijd) van verschillende nationaliteiten, uit alle milieus, uit allerlei beroepsgroepen en met uiteenlopende levensbeschouwingen. Vrijwilligers zetten zich in om extreme armoede op te heffen. Als vaste medewerkers van ATD Vierde Wereld zetten zij voor langere tijd / levenslang hun ervaring, kennis en bevoegdheid in. Ze ontvangen hiervoor, ongeacht hun opleidingsniveau, anciënniteit of verantwoordelijkheid in de organisatie, hetzelfde loon (in Nederland het minimumloon). Zij staan garant voor de doelstellingen van de beweging, in het bijzonder voor de trouw en prioriteit aan de allerarmsten.
- **Medestanders**, zij zijn de bruggenbouwers tussen de samenleving en de mensen die worden uitgesloten. Op school, op de werkplek, in de kerk, vereniging of politieke partij: daar waar medestanders in hun dagelijks leven actief zijn, laten ze de stem van de armsten horen en helpen zo om de samenleving van binnenuit te veranderen. Velen zetten zich op vrijwillige basis in om te helpen met het werk en de activiteiten van de Beweging of staan gezinnen in armoede terzijde en worden door hen geïnspireerd.

Activiteiten 2020

In 2020 is het vooral de bedoeling om samen vorm te geven aan de nieuwe structuur van ATD Vierde Wereld Nederland. Anneke van Elderen is in december 2019 met pensioen gegaan. Christine Béhain stopt met haar landelijke functie in augustus 2020 en gaat een sabbatical jaar nemen. Het Uitgebreide Coördinatie Team gaat de nieuwe structuur van ATD Vierde Wereld Nederland ontwikkelen, met de plannen voor de toekomst. Dit is een nieuwe situatie voor ATD Vierde Wereld Nederland omdat er geen actief vrijwilligers vanaf augustus zullen zijn. Een medewerker uit het Landelijk Centrum bereidt zich voor op uitbreiding van haar taken.

Naast deze belangrijke veranderingen gaan de activiteiten natuurlijk door:

Amersfoort

De groep Amersfoort gaat in 2020 samen met mensen uit Apeldoorn de maandelijkse schrijfworkshops houden.

Emmen en omgeving

De groep komt een keer per zes werken bij elkaar en gaat verder met het verdiepen van het onderwerp 'Recht op gezinsleven'.

Den Haag

In Den Haag-Zoetermeer zijn een aantal mensen aan het verkennen hoe verder gaan met ontmoetingen en of het mogelijk is om dialoog bijeenkomsten op te zetten.

Oss

ATD Vierde Wereld gaat door met het zetten van het onderwerp "bestaansrecht" op de agenda van de Adviesraad Sociaal Domein Oss en in het platform Met Elkaar Oss tegen Armoede.

Utrecht

Het Ubuntu Huis in Utrecht wil naast het organiseren van praktische en ontspannende activiteiten, de inzichten en ervaringen van mensen in armoede verzamelen en verdiepen.

Zuid Limburg

De lokale groep Zuid-Limburg komt een keer per week bij elkaar in een huiskamer. Zo'n huiskamer is een plek van ontmoeting en creativiteit.

Zoetermeer

Er zijn vooral informele contacten met gezinnen vanuit de presentie in de wijk.

Landelijke activiteiten 2020

Op de boerderij 't Zwervel:

Een klus- en vormingsweekeinde zal in april op de boerderij plaatsvinden.

Een zomerforum is gepland in juli 2020, met ook leden uit België.

Op het Landelijk Centrum

Lezingen worden georganiseerd met name door het Franse netwerk uit Den Haag (bijeenkomst rond Haïti in januari, bijeenkomst rond duurzaamheid en armoede in april).

In het kader van NL Doet zal een klusdag georganiseerd worden.

De werkgroep 'Recht op gezinsleven' gaat door met het voorbereiden van het Zomerforum en een publicatie.

Landelijke ontmoetingsdag: Op deze jaarlijkse dag in september komen leden van de Beweging ATD Vierde Wereld vanuit alle lokale groepen en werkgroepen bij elkaar in 't Zwervel. Ook vragen wij verschillende organisaties in Nederland die armoede bestrijden zich te presenteren. Begin september zijn er enkele voorbereidingsdagen voor de landelijke ontmoetingsdag.

Bijlage 4

				Begroting 2020
FONDSENWERVING				
Baten uit eigen fondsenwerving				
Giften en bijdragen				59.500
Giften met bestemming				57.400
Legaten				78.000
Lidmaatschappen int. Beweging				9.000
Vakantiegeldbrieven				11.000
	Totaal baten eigen fondsenwerving			214.900
kosten eigen fondsenwerving				15.747
In % van baten eigen fondsenwerving				7,3%
Verkopen publicaties en wenskaarten				
Resultaat verkopen publicaties				500
Resultaat verkopen wenskaarten				3.500
	Totaal resultaat verkopen			4.000
	Resultaat eigen fondsenwerving			203.153
Rentebaten en resultaat beleggingen				0
Overheidssubsidies				6.000
Overige baten en lasten				7.100
	Totaal beschikbaar voor de doelstelling			216.253
BESTEDINGEN AAN DOELSTELLINGEN				
Activiteiten in Nederland				210.299
Ondersteuning internationale projecten				1.892
Administratie en beheer				34.955
	Totaal benodigd voor de doelstelling			247.146
	Resultaat			-30.893